

รูปแบบการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากันในพื้นที่กลุ่มจังหวัดอันดามัน:
ระนอง พังงา ภูเก็ต กระบี่ และตรัง

Development Model of Peranakan Cultural Tourism Routes in Area of
Andaman Provinces: Ranong, Phang Nga, Phuket, Krabi, and Trang

ธนะวิทย์ เพียรดี¹

Thanawit Piandee

Receive March 7, 2025; Retrieved, September 3, 2025; Accepted September 26, 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจและศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากันในพื้นที่กลุ่มจังหวัดอันดามัน ซึ่งประกอบด้วย ระนอง พังงา ภูเก็ต กระบี่ และตรัง รวมถึงการพัฒนาและประเมินรูปแบบเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และเสนอแผนกลยุทธ์สำหรับการพัฒนารูปแบบเส้นทางท่องเที่ยว การวิจัยดำเนินการในรูปแบบการวิจัยและพัฒนา ประกอบไปด้วย 1) การสำรวจและวิเคราะห์ ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเปอรานากันผ่านการทบทวนวรรณกรรมและการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ 2) การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเบื้องต้นพร้อมการประชุมกลุ่มย่อยกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 3) การทดลองนำเส้นทางที่พัฒนาขึ้นไปใช้และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ และ 4) การประเมินและจัดทำแผนกลยุทธ์การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากัน ผลการวิจัยพบว่า เส้นทางท่องเที่ยวเปอรานากันทั้ง 5 เส้นทางทั้งมีศักยภาพสูงในการดึงดูดนักท่องเที่ยว และสามารถพัฒนาสู่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ยั่งยืน ได้แก่ เส้นทางที่ 1 จังหวัดระนอง : หวนคำนึง ระลึกถึงเจ้าเมืองระนอง เส้นทางที่ 2 จังหวัดพังงา : เสน่ห์เมืองเก่า เล่าความหลัง มนต์ขลังตะกั่วป่า เส้นทางที่ 3 จังหวัดภูเก็ต : วิถีวิถีตรัง เส้นทางที่ 4 จังหวัดกระบี่ : เล่าเรื่องเมืองเหนือคลอง สืบขานตำนานเก่าที่เกาะลันตา เส้นทางที่ 5 จังหวัดตรัง : เส้นทางนักสร้างเมืองพระยารัษฎาฯ ที่สุดจอมยุทธตะลุยกินแห่งความสุข กลยุทธ์เพื่อการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากันในกลุ่มจังหวัดอันดามัน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน การจัดการวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน สร้างประสบการณ์ที่น่าจดจำ และรักษาวัฒนธรรมท้องถิ่นให้ยั่งยืน

คำสำคัญ: รูปแบบการพัฒนา, เส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม, วัฒนธรรมเปอรานากัน, กลุ่มจังหวัดอันดามัน

¹ โรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ศูนย์การศึกษาตรัง

School of Tourism and Hospitality Management, Suan Dusit University, Trang Center

E-mail: thanawit_pia@dusit.ac.th

Abstract

This Research article aims to explore and examine the potential of Peranakan cultural tourism sites in the Andaman provinces, which include Ranong, Phangnga, Phuket, Krabi, and Trang, as well as to develop and evaluate a model of cultural tourism routes and propose a strategic development plan for these routes. The research was conducted as a research : 1) Investigation and analysis of the potential of Peranakan tourism sites through literature review and expert interviews; 2) Development of a preliminary cultural tourism route with focus group discussions involving stakeholders; 3) Trial implementation of the developed route and subsequent refinement based on feedback; and 4) Evaluation and formulation of a strategic plan for the development of Peranakan cultural tourism routes. The research findings reveal that all five Peranakan tourism routes exhibit high potential to attract visitors and can be developed into sustainable cultural tourism experiences. These routes are: Route 1 in Ranong: "Echoes of Ranong: A Tribute to Its Founding Ruler"; Route 2 in Phangnga: "Old World Allure: The Mystique of Takua Pa"; Route 3 in Phuket: "Phuket: A Journey of Elegance"; Route 4 in Krabi: "Nuakhleng Legacy: Timeless Tales of Lanta"; and Route 5 in Trang: "Trang: The City-Builder's Culinary Conquest." The strategic development of Peranakan cultural tourism routes in the Andaman provinces should focus on integrating approaches that align with the study's findings, emphasizing community participation, sustainable management of culture and the environment, the development of experiential tourism activities, and active community engagement. These strategies will help enhance the quality of tourism, create memorable experiences, and preserve local culture for the long term.

Keywords: Development model, Cultural Tourism Route, Peranakan Culture, Andaman Provinces

บทนำ

การศึกษาปัญหาด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวในประเทศไทยถือว่ามีความสำคัญอย่างมาก โดยเฉพาะเมื่อการท่องเที่ยวต้องเผชิญกับผลกระทบจากวิกฤตการณ์ COVID-19 ที่ทำให้เศรษฐกิจการท่องเที่ยวหดตัวลงอย่างรุนแรง การเตรียมความพร้อมในการฟื้นฟูและพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวให้มีความยืดหยุ่นสูงและตอบสนองต่อแนวโน้มท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและความท้าทายในอนาคตจึงเป็นประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญ (Sirikaya-Turk, E., & Gursoy, D. 2022) จากการศึกษาล่าสุด แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 3

(พ.ศ. 2566 – 2570) ได้รับการออกแบบเพื่อตอบสนองต่อทิศทางใหม่ในการฟื้นฟูอุตสาหกรรม โดยเน้นการพัฒนาองค์กรรวม การส่งเสริมความยั่งยืน และการบูรณาการทุกภาคส่วนในประเทศในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (Ministry of Tourism and Sports, 2023) การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มคุณภาพบริการ ยกกระดับบุคลากร และสร้างเส้นทางท่องเที่ยวใหม่ในเชิงคุณภาพให้กับนักท่องเที่ยวที่สนใจการเดินทางแบบเฉพาะตัวก็เป็นเรื่องสำคัญ ซึ่งช่วยสร้างมูลค่าเชิงเศรษฐกิจ และการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในระยะยาว (Wattanacharoensil, S., & Rattanakomut, S. 2023) นอกจากนี้ แผนพัฒนาการท่องเที่ยวฉบับนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐกิจ BCG (Bio-Circular-Green Economy) ของไทย ซึ่งมีเป้าหมายลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สร้างสังคมแห่งความเท่าเทียม และสร้างระบบเศรษฐกิจที่ยั่งยืน ในการนี้ การส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตอันดามันผ่านการบริหารจัดการที่ยั่งยืนและเน้นสร้างประสบการณ์ที่ไม่เพียงแต่ตอบสนองความต้องการนักท่องเที่ยวแต่ยังสร้างคุณค่าทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรมให้กับชุมชนท้องถิ่นด้วย (Pongponrat, K., & Ishida, R. 2024) อย่างไรก็ตาม การท่องเที่ยวไทยยังคงเผชิญกับความท้าทายด้านการบริหารจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรม

พื้นที่กลุ่มจังหวัดอันดามัน ได้แก่ ระนอง ภูเก็ต พังงา กระบี่ และตรัง เป็นแหล่งท่องเที่ยวระดับโลกที่มีจุดเด่นในด้านการท่องเที่ยวทางทะเลและวัฒนธรรม ซึ่งเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มจังหวัดนี้สะท้อนอัตลักษณ์วัฒนธรรมเปอร์านากันอันโดดเด่น ผ่านรูปแบบการแต่งกาย อาหาร และสถาปัตยกรรม ทำให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสและเรียนรู้คุณค่าทางประวัติศาสตร์ในเชิงประสบการณ์ และเสริมสร้างความรู้สึผูกพันระหว่างนักท่องเที่ยวกับชุมชน (Kanchanapimolkul, P., & Thamphanichwong, K. (2020); Srisook, et al., 2021) ในปัจจุบัน การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภูมิภาคนี้มุ่งเน้นที่การเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวหลากหลาย โดยใช้เทคนิคการสร้างเรื่องราว (thematic storytelling) ที่ช่วยยกระดับคุณค่าและดึงดูดนักท่องเที่ยวที่สนใจเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่น การพัฒนาเส้นทางนี้ยังต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อประโยชน์สูงสุดในการดึงดูดนักท่องเที่ยวคุณภาพและสร้างความยั่งยืนให้กับชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจและการอนุรักษ์ทรัพยากรวัฒนธรรม (Srisook, et al., 2023) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดภูเก็ตและพังงายังมีพิพิธภัณฑ์และแหล่งเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมเปอร์านากันหลากหลาย ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้ไม่เพียงสะท้อนความงดงามทางประเพณีเท่านั้น แต่ยังเป็นการส่งเสริมแนวทางการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่สามารถขยายเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากกลุ่มจังหวัดอันดามันสู่คาบสมุทรมลายูในอนาคตได้ (Department of Cultural Promotion, Ministry of Culture, 2022) อย่างไรก็ตาม การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอร์านากันยังคงเผชิญกับความท้าทายหลายประการ เช่น การขาดการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การขาดการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ที่เพียงพอ และการขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น ดังนั้น การศึกษานี้จึงมุ่งเน้นการพัฒนากลยุทธ์เพื่อเสริมสร้างศักยภาพและพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอร์านากันในพื้นที่ดังกล่าว

นักวิจัยมองเห็นโอกาสในการใช้เรื่องราวทางวัฒนธรรมเปอรานากันในการสร้างสรรค์ประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงคุณภาพที่มีคุณค่าแก่ผู้เยี่ยมชม (Thanvisitthpon, S. 2022) ซึ่งสอดคล้องกับบริบทพื้นที่และนโยบายด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทย และการส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตอันดามันผ่านการบริหารจัดการที่ยั่งยืนและเน้นสร้างประสบการณ์ที่ไม่เพียงแต่ตอบสนองความต้องการนักท่องเที่ยวแต่ยังสร้างคุณค่าทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรมให้กับชุมชนท้องถิ่นด้วย (Pongponrat, K., & Ishida, A. 2024) การศึกษาครั้งนี้จึงมุ่งเน้นไปที่การสำรวจและวิเคราะห์ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากันในพื้นที่กลุ่มจังหวัดอันดามัน รวมทั้งการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพที่มีประโยชน์แก่เศรษฐกิจและส่งเสริมคุณค่าทางวัฒนธรรม โดยรูปแบบการวิจัยและพัฒนาผ่านการประเมินและเสนอแผนกลยุทธ์การพัฒนารูปแบบเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากันในพื้นที่กลุ่มจังหวัดอันดามัน ระนอง พังงา ภูเก็ต กระบี่ และตรัง โดยการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชนในพื้นที่ ที่จะเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการดำเนินกลยุทธ์เส้นทางวัฒนธรรมที่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างยั่งยืน (Poomduang, T., et al., 2021) แม้ว่าจะมีการศึกษาหลายชิ้นที่กล่าวถึงการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในประเทศไทย แต่ยังขาดการวิจัยที่มุ่งเน้นเฉพาะการพัฒนากลยุทธ์สำหรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากันในกลุ่มจังหวัดอันดามัน นอกจากนี้ ยังขาดการวิเคราะห์ที่ครอบคลุมถึงการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การมีส่วนร่วมของชุมชน และการใช้เทคโนโลยีในการส่งเสริมการท่องเที่ยว การวิจัยนี้จึงมุ่งเติมเต็มช่องว่างดังกล่าวโดยการนำเสนอแผนกลยุทธ์ที่เป็นรูปธรรมและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจและศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากันในพื้นที่กลุ่มจังหวัดอันดามัน : ระนอง พังงา ภูเก็ต กระบี่ และตรัง
2. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์องค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากันในพื้นที่กลุ่มจังหวัดอันดามัน: ระนอง พังงา ภูเก็ต กระบี่ และตรัง
3. เพื่อพัฒนารูปแบบเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากันในพื้นที่กลุ่มจังหวัดอันดามัน: ระนอง พังงา ภูเก็ต กระบี่ และตรัง
4. เพื่อประเมินและเสนอแผนกลยุทธ์การพัฒนารูปแบบเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากันในพื้นที่กลุ่มจังหวัดอันดามัน: ระนอง พังงา ภูเก็ต กระบี่ และตรัง

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านพื้นที่ การศึกษาครั้งนี้มุ่งเน้นกลุ่มจังหวัดอันดามันประกอบด้วย 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดระนอง พังงา ภูเก็ต กระบี่ และตรัง ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและวัฒนธรรมเปอรานากันอย่างโดดเด่น

ขอบเขตด้านประชากร การวิจัยนี้ครอบคลุมประชากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกลุ่มจังหวัดอันดามัน โดยจำแนกออกเป็น 4 กลุ่มหลัก ได้แก่ 1. หน่วยงานภาครัฐ 2. หน่วยงานภาคเอกชน และสถานประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว 3. ชุมชนท้องถิ่นที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

การทบทวนวรรณกรรม และแนวคิด

บริบทพื้นที่ในกลุ่มจังหวัดอันดามัน

กลุ่มจังหวัดอันดามันเป็นพื้นที่ที่มีความโดดเด่นด้านการท่องเที่ยวชายฝั่งและวัฒนธรรม โดยเฉพาะวัฒนธรรมเปอร์านากันที่มีอัตลักษณ์ชัดเจน กลุ่มจังหวัดอันดามันในภาคใต้ของประเทศไทย ได้แก่ กระบี่ ตรัง พังงา ภูเก็ต และระนอง มีความโดดเด่นด้านภูมิประเทศที่หลากหลายและสวยงาม มีชายฝั่งทะเลอันดามันที่ยาวต่อเนื่องจากเหนือลงใต้ และอุดมไปด้วยทรัพยากรทางทะเล รวมถึงเกาะน้อยใหญ่ที่มีหาดทรายขาว ทะเลใส และปะการังสวยงาม เช่น เกาะพีพี เกาะสุรินทร์ และหมู่เกาะสิมิลัน ทำให้เหมาะแก่การพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวระดับโลก โดยแต่ละจังหวัดมีศักยภาพที่เหมือนและแตกต่างกัน ดังนี้ 1. จังหวัดกระบี่ มีภูมิประเทศแบบภูเขาหินปูน ที่มีเอกลักษณ์และแหล่งท่องเที่ยวชื่อดัง เช่น เกาะพีพี เกาะลันตา ซึ่งเป็นจุดดำน้ำที่มีชื่อเสียงระดับโลก (Yeemin, T., & Saenghaisuk, K. 2002) 2. จังหวัดตรัง มีธรรมชาติอุดมสมบูรณ์และมีป่าชายเลนพร้อมเกาะสวยงามหลายเกาะ เช่น ถ้าเขาช่างหาย และเป็นพื้นที่เกษตรกรรมสำคัญ (Srinok, K., & Prommee, T. 2015) 3. จังหวัดพังงา มีภูเขาและเกาะมากมาย เช่น หมู่เกาะสิมิลัน หมู่เกาะสุรินทร์ เป็นแหล่งดำน้ำและท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่น่าสนใจเชื่อมต่อไปยังสุราษฎร์ธานีและระนอง (Chansang, H., & Phongsuwan, N. 2008) 4. จังหวัดภูเก็ต เมืองท่องเที่ยวที่เจริญรุ่งเรือง เป็นศูนย์กลางการคมนาคมทางอากาศและทางทะเล มีโครงสร้างพื้นฐานพร้อมรองรับนักท่องเที่ยวจำนวนมาก (Ratanachai, C. 2017) และ 5. จังหวัดระนอง มีธรรมชาติที่สวยงามและแหล่งน้ำพุร้อนธรรมชาติที่ใช้เพื่อสุขภาพ อีกทั้งยังเป็นเมืองชายแดนที่มีศักยภาพในการขนส่งสินค้าไปต่างประเทศ (Nattapong, T., & Suwannakarn, P. 2020)

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

การจัดการการท่องเที่ยว (Tourism Management) การจัดการการท่องเที่ยวเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการวางแผน พัฒนา และควบคุมการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยว โดยมุ่งเน้นสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาการท่องเที่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมในชุมชนท้องถิ่น (Morrison, 2019) รวมถึงการพัฒนาวัฒนธรรมและกลยุทธ์ในการจัดการ เช่น การตลาดออนไลน์และการสร้างประสบการณ์ที่ยั่งยืนให้นักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นในพื้นที่ท่องเที่ยวสำคัญ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural Tourism) หมายถึง การท่องเที่ยวโดยมุ่งเน้นที่การสร้างประสบการณ์ท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตของชุมชน เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้และสัมผัสกับคุณค่าทางวัฒนธรรมในเชิงลึก (Richards, G. 2018) โดยเฉพาะวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น วัฒนธรรมเปอร์านากันในกลุ่มจังหวัดอันดามัน ที่มีความหลากหลายและน่าสนใจในการสร้างเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ทั้งนี้เส้นทางที่เน้นการเชื่อมโยงสถานที่ทางวัฒนธรรมสามารถเสริมสร้างการเรียนรู้และความรู้สึกผูกพันกับพื้นที่ สำหรับพื้นที่ท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอันดามันใน

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งเน้นไปที่วัฒนธรรมเปอรานากัน (Peranakan Culture) การผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมจีนและมลายู ที่พบได้ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะในพื้นที่จังหวัดอันดามัน ซึ่งแสดงออกผ่านสถาปัตยกรรม เครื่องแต่งกาย อาหาร และพิธีกรรมทางวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว

การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว (Rooting Tourism Development) หมายถึง การวางแผนสร้างเส้นทางที่เชื่อมโยงสถานที่ท่องเที่ยวที่มีลักษณะร่วมกันเพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางในเส้นทางที่มีความหลากหลายได้อย่างเป็นระบบ ซึ่งการสร้างเส้นทางที่เน้นการเชื่อมโยงเชิงวัฒนธรรมทำให้ผู้มาเยือนได้เรียนรู้เรื่องราวของสถานที่ในเชิงลึกและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับท้องถิ่น (Prideaux, B. & Cooper, G. 2018) นอกจากนี้ การเชื่อมโยงเส้นทางด้วยการสร้างเรื่องราวยังช่วยส่งเสริมการตลาดและดึงดูดนักท่องเที่ยวกลุ่มที่สนใจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Srisook, et al., 2022) การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural Heritage Route) เน้นการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวที่มีประวัติความเป็นมาที่คล้ายคลึงกัน เพื่อให้เกิดการเดินทางเป็นเส้นทางเดียวกัน โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญได้แก่ 1. ระบบจุดหมายปลายทางท่องเที่ยว (Destination System) ระบบจุดหมายปลายทางท่องเที่ยวประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก (Primary Elements) เช่น ทรัพยากรธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และกิจกรรมในชุมชน รวมทั้งองค์ประกอบรอง (Secondary Elements) เช่น ที่พัก โครงสร้างพื้นฐาน การคมนาคม และแหล่งบันเทิง (Dwyer et al., 2004) 2. ปัจจัยนำเข้า (Input Factors) ที่กระตุ้นการท่องเที่ยวประกอบด้วย ความคาดหวังของนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวต้องการความสะดวกสบายและการเข้าถึงจุดหมายปลายทางที่ง่ายดาย ซึ่งสะท้อนถึงการมีโครงข่ายการเดินทางที่ครบครัน (Smith, S.L. 1994) 3. ผลลัพธ์จากการพัฒนา (Outcomes) ผลลัพธ์ที่เกิดจากการพัฒนาจุดหมายปลายทางมีหลายด้าน เช่น ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ชุมชน นักลงทุน และผู้ประกอบการเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของระบบจุดหมายปลายทาง (Butler, 1980) และ 4. ปัจจัยภายนอก (External Influences) ปัจจัยภายนอก เช่น ความนิยมของนักท่องเที่ยว เทคโนโลยีใหม่ กฎหมาย และสถานการณ์ทางการเมือง ล้วนส่งผลต่อการพัฒนาจุดหมายปลายทางและความยั่งยืนในการดึงดูดนักท่องเที่ยว (Hall, C.M., & Page, S.J. 2006)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) โดยแบ่งออกเป็น 4 ระยะหลัก ดังนี้ ระยะที่ 1 การสำรวจและศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากัน โดยการทบทวนวรรณกรรม ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมเปอรานากันในพื้นที่กลุ่มจังหวัดอันดามัน (ระนอง พังงา ภูเก็ต กระบี่ และตรัง) เพื่อรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น 2. การเก็บข้อมูลภาคสนามโดยใช้วิธีการสำรวจและสังเกตการณ์แบบไม่เป็นทางการ เพื่อเข้าใจลักษณะและศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว 3. การสัมภาษณ์เชิงลึก ดำเนินการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างกับกลุ่มเป้าหมายสำคัญ เช่น นักวิชาการ, ผู้เชี่ยวชาญใน

พื้นที่, หน่วยงานภาครัฐ, และผู้ประกอบการท่องเที่ยว รวมถึงผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรมเปอรานากัน โดยใช้การคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 30 คน

ระยะที่ 2 การออกแบบรูปแบบเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากัน 1. การพัฒนารูปแบบเส้นทางท่องเที่ยวเบื้องต้น ออกแบบเส้นทางและโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากันในรูปแบบ One Day Trip โดยกำหนดเส้นทางสำคัญในพื้นที่กลุ่มจังหวัดอันดามัน 2. การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) จัดกลุ่มประชุมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนในพื้นที่ เพื่อร่วมกันวิพากษ์และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรูปแบบเส้นทาง

ระยะที่ 3 การพัฒนาและปรับปรุงรูปแบบเส้นทางท่องเที่ยว 1. การปรับปรุงตามข้อเสนอแนะนำข้อมูลจากการประชุมกลุ่มย่อยมาปรับปรุงรูปแบบเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น รวมถึงการพัฒนาแผนที่ท่องเที่ยวและโปรแกรมการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่น 2. การทดลองเส้นทาง ทดลองนำรูปแบบเส้นทางที่พัฒนาขึ้นไปใช้ในกลุ่มเป้าหมายที่เป็นตัวแทน เพื่อเก็บข้อมูลปฏิกิริยาและความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการด้านการท่องเที่ยวจำนวน 7 ท่าน

ระยะที่ 4 การประเมินและปรับปรุงรูปแบบเส้นทางเพื่อพัฒนาให้สมบูรณ์ 1. การประเมินผลการทดลองเส้นทาง วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทดลอง เพื่อนำมาประเมินถึงความเหมาะสมของเส้นทางการท่องเที่ยว 2. การปรับปรุงขั้นสุดท้าย ปรับรูปแบบเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากันตามข้อมูลที่ได้รับจากการทดลองและการประเมิน เพื่อสร้างเส้นทางที่ตอบโจทย์ความต้องการของนักท่องเที่ยวและสอดคล้องกับบริบทชุมชน 3. การพัฒนาแผนกลยุทธ์ จัดทำแผนกลยุทธ์สำหรับการนำเสนอและเผยแพร่รูปแบบเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากัน เพื่อเพิ่มศักยภาพในการดึงดูดนักท่องเที่ยวในพื้นที่กลุ่มจังหวัดอันดามัน

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อสำรวจและศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากันในพื้นที่กลุ่มจังหวัดอันดามัน: ระนอง พังงา ภูเก็ต กระบี่ และตรัง

ผลการศึกษาพบว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากันในจังหวัดระนอง พังงา ภูเก็ต กระบี่ และตรัง มีศักยภาพในการดึงดูดนักท่องเที่ยวอย่างหลากหลาย โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวที่สนใจในวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ ศักยภาพที่โดดเด่นของแหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้ได้แก่ สถาปัตยกรรมเปอรานากัน ที่เป็นเอกลักษณ์ เช่น อาคารและบ้านเรือนโบราณในจังหวัดภูเก็ตและตรัง ประเพณีและงานเทศกาล เช่น เทศกาลกินเจที่สะท้อนวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชนเปอรานากัน อาหารพื้นเมือง ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะซึ่งผสมผสานวัฒนธรรมจีนและมลายู และเมื่อแบ่งตามองค์ประกอบที่มีศักยภาพ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบได้แก่ 1. องค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากันในพื้นที่ 2. องค์ประกอบด้านประวัติศาสตร์และความเป็นมาของชุมชนเปอรานากัน มีความสำคัญต่อการสร้างเสน่ห์ให้กับแหล่งท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวมีโอกาสได้สัมผัสวัฒนธรรมดั้งเดิมอย่างใกล้ชิด 3. องค์ประกอบด้านอาหารและศิลปะการแสดง เช่น อาหาร

พื้นเมืองเปอรานากันและการแสดงพื้นบ้าน สร้างความสนใจให้กับนักท่องเที่ยว และ 4. องค์ประกอบด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งมีการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวและสร้างประสบการณ์ที่เป็นเอกลักษณ์ และมีผลการสัมภาษณ์จากภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคชุมชน ดังนี้

1. ภาคเอกชนและผู้ประกอบการท่องเที่ยว ผลการสัมภาษณ์สรุปได้ดังนี้

“ผู้ประกอบการมองว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากันในพื้นที่ที่มีความดึงดูดสูง โดยเฉพาะในด้านสถาปัตยกรรม อาหาร และวิถีชีวิตของชุมชนเปอรานากัน”

“ความท้าทายและอุปสรรคผู้ประกอบการบางส่วนระบุว่าโครงสร้างพื้นฐานยังไม่เพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยวจำนวนมาก โดยเฉพาะเส้นทางการเดินทางที่อาจไม่สะดวกและขาดป้ายบอกทางที่ชัดเจน”

“ผู้ประกอบการเสนอให้มีการสนับสนุนด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ รวมถึงการจัดโปรแกรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับความสนใจของนักท่องเที่ยว”

2. ตัวแทนชุมชน ผลการสัมภาษณ์สรุปได้ดังนี้

“ตัวแทนชุมชนส่วนใหญ่มีความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมเปอรานากันและมีความกระตือรือร้นที่จะส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ อย่างไรก็ตามมีข้อกังวลเกี่ยวกับผลกระทบจากการท่องเที่ยวที่อาจส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชน”

“ตัวแทนชุมชนเห็นว่าชุมชนควรมีบทบาทสำคัญผ่านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการกำหนดแนวทางการพัฒนาและการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้สามารถรักษาลักษณะของวัฒนธรรมเปอรานากันไว้ได้”

“เสนอแนะให้มีการจัดอบรมเกี่ยวกับการบริการและการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเสริมทักษะและความรู้ให้กับชุมชน รวมถึงการสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ป้ายบอกทางและพื้นที่บริการสาธารณะ”

3. ผู้เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรม ผลการสัมภาษณ์สรุปได้ดังนี้

“ผู้เชี่ยวชาญมองว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากันในพื้นที่อันดามันมีคุณค่าเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่ลึกซึ้ง เป็นแหล่งที่สะท้อนการผสมผสานทางวัฒนธรรมระหว่างจีน มลายู และท้องถิ่น”

“ผู้เชี่ยวชาญแนะนำว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่นี้ควรเน้นที่ความยั่งยืนและการอนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิม โดยไม่ควรเปลี่ยนแปลงแหล่งท่องเที่ยวมากเกินไป ซึ่งอาจทำให้เสน่ห์และอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมสูญหายไป”

“ผู้เชี่ยวชาญเสนอให้มีการวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับวัฒนธรรมเปอรานากันและการจัดทำเอกสารเพื่อบันทึกข้อมูลประวัติศาสตร์ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ยั่งยืน”

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาและวิเคราะห์องค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากันในพื้นที่กลุ่มจังหวัดอันดามัน : ระนอง พังงา ภูเก็ต กระบี่ และตรัง

ผลการศึกษาจากการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่เส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากันในเขตพื้นที่กลุ่มจังหวัดอันดามัน ระนอง ภูเก็ต พังงา กระบี่ ตรัง จำนวน 400 คน พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 224 คน คิดเป็นร้อยละ 61 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มีจำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 29.8 สถานภาพ สมรส จำนวน 253 คิดเป็นร้อยละ 63.2 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีจำนวน 275 คน คิดเป็นร้อยละ 68.8 รายได้ 20,001-30,000 บาท มีจำนวน 220 คน คิดเป็นร้อยละ 55.0 ประกอบอาชีพ พนักงานบริษัทมีจำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 28.5 ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาจากภาคใต้ จำนวน 285 คน คิดเป็นร้อยละ 71.3 และส่วนใหญ่มาจากจังหวัดภูเก็ต จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 42.3

ข้อมูลพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่วิจัยเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากันในเขตพื้นที่กลุ่มจังหวัดอันดามัน ระนอง ภูเก็ต พังงา กระบี่ ตรัง ส่วนใหญ่แหล่งข้อมูลที่จูงใจมาจากแอปพลิเคชันสื่อสังคมออนไลน์ จำนวน 309 คน คิดเป็นร้อยละ 77.3 จุดประสงค์การท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อน จำนวน 198 คน คิดเป็นร้อยละ 49.5 เดินทางมา 2 - 3 คน จำนวน 327 คน คิดเป็นร้อยละ 81.8 พาหนะในการเดินทางท่องเที่ยวโดยเครื่องบิน จำนวน 220 คน คิดเป็นร้อยละ 55.0 ส่วนใหญ่ ค้างแรมจำนวน 354 คน คิดเป็นร้อยละ 44.5 ระยะเวลาในการท่องเที่ยวเป็นเวลา 1-2 วัน จำนวน 225 คน คิดเป็นร้อยละ 56.3 ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวแต่ละครั้ง 4,001 บาทขึ้นไป จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 42.0 มีความถี่ในการท่องเที่ยว 1 - 2 ครั้งต่อปี จำนวน 378 คน คิดเป็นร้อยละ 94.5

ผลการศึกษาองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากันภายในเมืองหรือพื้นที่ท่องเที่ยว กลุ่มจังหวัดอันดามัน ระนอง ภูเก็ต พังงา กระบี่ ตรัง พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.780$) โดยนักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.958$) รองลงมาคือ ด้านการสร้างจิตสำนึกแก่ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.884$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านกระบวนการศึกษาสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.625$)

ผลการศึกษาองค์ประกอบการท่องเที่ยวภายในเมืองหรือพื้นที่ท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอันดามัน ระนอง ภูเก็ต พังงา กระบี่ ตรัง พบว่า ในประเด็นขององค์ประกอบหลักในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.873$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของนักท่องเที่ยวที่มีความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในองค์ประกอบหลัก คือ ด้านแหล่งกิจกรรมสถานที่ทางวัฒนธรรม (Cultural Facilities) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.033$) รองลงมาคือ ด้านลักษณะของพื้นที่ท่องเที่ยว (Leisure Setting) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.973$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ลักษณะทางสังคม (Socio-cultural features) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.629$) และในประเด็นขององค์ประกอบรองในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.667$) และเมื่อพิจารณา

เป็นรายด้านของนักท่องเที่ยวที่มีความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในองค์ประกอบรอง คือ ธุรกิจและการประชุม (Business and Convention) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.798$) รองลงมาคือ การเป็นเจ้าของบ้านที่ดี (Hospitality) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.724$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านที่พัก (Accommodation) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.534$)

ผลการศึกษาขององค์ประกอบด้านการจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากันภายในเมืองหรือพื้นที่ท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัดอันดามัน ระนอง ภูเก็ต พังงา กระบี่ ตรัง พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.804$) และนักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านปัจจัยนำเข้าที่เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยว ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.909$) รองลงมาคือ ด้านผลลัพธ์ที่เกิดจากการพัฒนา (Outcomes) ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.889$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อพื้นที่ (External Influence) ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.679$)

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อพัฒนารูปแบบเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากันในพื้นที่กลุ่มจังหวัดอันดามัน: ระนอง พังงา ภูเก็ต กระบี่ และตรัง

ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนารูปแบบเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากันที่ได้รับการออกแบบนั้น มีการผสมผสานสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญตามจังหวัดต่าง ๆ ในพื้นที่อันดามัน มีทั้งหมด 5 เส้นทาง โดยรายละเอียด 5 เส้นทางท่องเที่ยว มีดังนี้

เส้นทางที่ 1 จังหวัดระนอง : หวนคำนึง ระลึกถึงเจ้าเมืองระนอง (Echoes of Ranong: A Tribute to Its Founding Ruler)

เส้นทาง “หวนคำนึง ระลึกถึงเจ้าเมืองระนอง” เป็นการบูรณาการสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของจังหวัดระนองเข้าด้วยกัน โดยมีจุดหมายปลายทางที่โดดเด่น ได้แก่ จวนและสุสานเจ้าเมืองระนอง พระราชวังรัตนรังสรรค์จำลอง บ่อน้ำร้อนรักษะวาริน ภูเขาหญ้า และระนองแคนยอน ซึ่งสะท้อนเอกลักษณ์ของท้องถิ่นและประวัติศาสตร์อันยาวนาน การพัฒนาสถานที่เหล่านี้ได้รับการขับเคลื่อนด้วยปัจจัยนำเข้าที่เข้มแข็งจากประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม สถาปัตยกรรมพื้นเมือง และทรัพยากรธรรมชาติ ส่งผลให้เกิดการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม กระตุ้นเศรษฐกิจชุมชน และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้มีความสะดวกและปลอดภัย ในขณะเดียวกัน การสนับสนุนจากภาครัฐ แนวโน้มของนักท่องเที่ยวที่ต้องการประสบการณ์ทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ รวมถึงการรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน เป็นปัจจัยภายนอกที่สำคัญซึ่งผลักดันให้เส้นทางนี้ก้าวสู่ความสำเร็จและความยั่งยืนในระยะยาว

เส้นทางที่ 2 จังหวัดพังงา : เสน่ห์เมืองเก่า เล่าความหลัง มนต์ขลังตะกั่วป่า (Old World Allure: The Mystique of Takua Pa)

เส้นทาง “เสน่ห์เมืองเก่า เล่าความหลัง มนต์ขลังตะกั่วป่า” ได้รวบรวมจุดหมายปลายทางสำคัญที่สื่อถึงอดีตอันรุ่งเรืองของเมืองเหมืองแร่ในจังหวัดพังงา เริ่มต้นจากการเดินชมตลาดเก่าในย่าน “ตลาดใหญ่” ที่

ส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่น และสร้างความภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ของชุมชน ในขณะเดียวกัน การสนับสนุนจากภาครัฐและความต้องการของนักท่องเที่ยวที่แสวงหาประสบการณ์เชิงวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ ทำให้เส้นทางนี้มีความยั่งยืนและสามารถสืบสานคุณค่าทางวัฒนธรรมต่อไปในอนาคต

เส้นทางที่ 5 จังหวัดตรัง : เส้นทางนักสร้างเมืองพระยาธิราชผาอัน ที่สุดจอมยุทธตะลุยกินแห่งความสุข (Trang: The City-Builder's Culinary Conquest)

เส้นทาง “นักสร้างเมืองพระยาธิราชผาอัน ที่สุดจอมยุทธตะลุยกินแห่งความสุข” ในจังหวัดตรังเป็นการรวบรวมจุดหมายปลายทางที่สะท้อนเอกลักษณ์และความหลากหลายทางวัฒนธรรม ประกอบด้วยตลาดสดเทศบาลที่ให้ผู้สัมผัสวิถีชีวิตและรสชาติอาหารพื้นเมือง, ย่านเมืองเก่าที่ผสมผสานสถาปัตยกรรมชิโนยูโรเปียนอันมีเสน่ห์, ศาลเจ้าท่ามกงเยี้ยและอนุสาวรีย์พระยาธิราชผาอันประดิษฐานที่ระลึกถึงจิตวิญญาณแห่งความเชื่อและประวัติศาสตร์อันยาวนาน นอกจากนี้ยังมีจุดหมายสำคัญอย่างต้นยางพาราดั้งเดิมแรกของประเทศไทย, พิพิธภัณฑสถานพระยาธิราชผาอันประดิษฐานที่ระลึก, สถานีรถไฟกันตัง และท่าเทียบเรือกันตัง ซึ่งเป็นพยานแห่งการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาของเมืองตรัง ปัจจุบันนำเข้าสู่ที่เข้มแข็งประกอบด้วยมรดกทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมชุมชน และความเชื่อที่ฝังลึกในจิตใจของประชาชน ส่งผลให้การพัฒนาศูนย์กลางที่เหล่านี้นี้ช่วยอนุรักษ์และเผยแพร่เรื่องราวของอดีตไปสู่คนรุ่นหลัง พร้อมทั้งกระตุ้นเศรษฐกิจท้องถิ่นและส่งเสริมอัตลักษณ์เฉพาะถิ่น ปัจจุบันภายนอกที่สำคัญ เช่น การสนับสนุนจากภาครัฐและแนวโน้มของนักท่องเที่ยวที่แสวงหาประสบการณ์ด้านวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนให้เส้นทางนี้มีความยั่งยืนและสร้างความภาคภูมิใจให้กับชุมชนตรังอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ที่ 4 เพื่อประเมินและเสนอแผนกลยุทธ์การพัฒนารูปแบบเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากันในพื้นที่กลุ่มจังหวัดอันดามัน: ระนอง พังงา ภูเก็ต กระบี่ และตรัง

การประเมินเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากันทั้ง 5 เส้นทาง โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิจากหลายหน่วยงาน เช่น นักวิชาการ ผู้ประกอบการบริษัทนำเที่ยว และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่กลุ่มจังหวัดอันดามัน จำนวน 7 ท่าน ผลการประเมินรูปแบบเส้นทางท่องเที่ยวที่พัฒนาขึ้นและเสนอแผนกลยุทธ์การพัฒนารูปแบบเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากันในพื้นที่กลุ่มจังหวัดอันดามัน: ระนอง พังงา ภูเก็ต กระบี่ และตรัง โดยมีผลการประเมินเส้นทางท่องเที่ยวเปอรานากันในกลุ่มจังหวัดอันดามัน ดังนี้

โดยรวมแล้ว เส้นทางทั้ง 5 เส้นทางในกลุ่มจังหวัดอันดามันได้รับการประเมินว่าเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีศักยภาพสูง มีความเหมาะสมและสามารถถ่ายทอดประวัติศาสตร์ รวมถึงเอกลักษณ์ท้องถิ่นได้อย่างชัดเจน ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ข้อเสนอแนะในด้านการพัฒนาจุดหมายปลายทางและปัจจุบันนำเข้าสู่ที่เข้มแข็ง พร้อมทั้งชี้แนะแนวทางการพัฒนาเพื่อความยั่งยืนและการบริหารจัดการความเสี่ยงจากปัจจัยภายนอกอย่างมีระบบ เพื่อให้เส้นทางท่องเที่ยวเหล่านี้สามารถสืบสานและขับเคลื่อนไปในอนาคตได้อย่างมั่นคงและเป็นที่ยอมรับในระดับภูมิภาคและประเทศ

1. ความเหมาะสมของเส้นทางท่องเที่ยว ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าแต่ละเส้นทางมีความเหมาะสมและตอบโจทย์เชิงวัฒนธรรมได้เป็นอย่างดี เนื่องจากแต่ละจุดหมายปลายทางสะท้อนเอกลักษณ์เฉพาะของภูมิภาค ทั้งประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรม และวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่น โดยเส้นทางเหล่านี้สามารถถ่ายทอดเรื่องราวและประวัติศาสตร์ที่มีคุณค่าให้กับนักท่องเที่ยวได้อย่างชัดเจน

2. ข้อเสนอแนะในการพัฒนาจุดหมายปลายทาง ควรเสริมสร้างการบูรณาการข้อมูลและการเล่าเรื่องผ่านสื่อมัลติมีเดียเพื่อให้ความรู้และสร้างประสบการณ์ที่มีความหมายมากยิ่งขึ้นแก่ผู้เข้าชม อีกทั้งยังแนะนำให้มีการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ และจัดกิจกรรมเชิงวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเพื่อเพิ่มมูลค่าและสร้างความน่าสนใจให้กับจุดหมายปลายทางแต่ละแห่ง

3. ปัจจัยนำเข้าที่สำคัญต่อความสำเร็จ ผู้ประเมินชี้ให้เห็นว่าปัจจัยนำเข้าที่เข้มแข็ง ได้แก่ มรดกทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น การมีข้อมูลและเรื่องราวที่ได้รับการยืนยันจากแหล่งที่เชื่อถือได้ การมีการสนับสนุนจากชุมชนท้องถิ่นและภาครัฐ รวมทั้งการร่วมมือกันของภาคเอกชนในด้านการตลาดและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยว

4. การพัฒนาเพื่อความยั่งยืน การพัฒนาเพื่อความยั่งยืนในระยะยาวนั้น ผู้ทรงคุณวุฒิเน้นย้ำถึงความสำคัญของการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งการพัฒนาทักษะและศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว ภายในแผนกลยุทธ์จึงควรมีมาตรการที่ส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชนในทุกขั้นตอนและการวางแผนด้านการตลาดเพื่อขยายฐานนักท่องเที่ยวในระดับภูมิภาค

5. ปัจจัยภายนอกและความเสี่ยง พบว่าการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจและสภาพภูมิอากาศ รวมถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวและการแข่งขันในตลาดท่องเที่ยวระดับภูมิภาค ถือเป็นความเสี่ยงที่ต้องมีการวางแผนรับมือ ผู้ทรงคุณวุฒิแนะนำให้มีการประเมินความเสี่ยงอย่างสม่ำเสมอและจัดทำแผนรับมือเพื่อให้เส้นทางท่องเที่ยวสามารถปรับตัวได้อย่างยืดหยุ่นในทุกสถานการณ์

และเมื่อพิจารณา 4 องค์ประกอบการพัฒนา ประกอบด้วย 1.ด้านศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว 2.ด้านการเข้าถึงและการคมนาคม 3.ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน และ 4.ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

1. ด้านศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าแต่ละเส้นทางมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีมรดกทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมอันล้ำค่า ทั้งจุดหมายปลายทางที่เป็นสถานที่สำคัญในอดีต เช่น จวนเจ้าเมือง ศาลเจ้าพระยา และอนุสาวรีย์ต่าง ๆ ที่สะท้อนถึงรากฐานของชุมชนในพื้นที่ ผลการประเมินชี้ให้เห็นว่าศักยภาพด้านนี้มีความแข็งแกร่งและสามารถต่อยอดในการเล่าเรื่องเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นักวิชาการ เห็นว่าพื้นที่กลุ่มจังหวัดอันดามันมีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมเปอรานากันที่โดดเด่น เช่น สถาปัตยกรรมชิโนยูโรเปียน ศาลเจ้า และพิพิธภัณฑ์ ซึ่งสามารถนำมาพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจได้ โดยมีความคิดเห็นที่น่าสนใจเช่น

"ควรให้ความสำคัญกับการสร้างอัตลักษณ์ที่ชัดเจนของแต่ละพื้นที่ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวและสร้างความแตกต่างจากแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ เช่น จังหวัดระนองเปอรานากันผนวกกรรมกับเชิงสุขภาพ จังหวัดภูเก็ตเปอรานากันผนวกกับท่องเที่ยวในเขตเมืองเก่า เป็นต้น การสร้างอัตลักษณ์เหล่านี้ช่วยให้นักท่องเที่ยวสามารถจดจำและวางแผนการเดินทางได้ง่ายขึ้น"

ผู้ประกอบการบริษัทนำเที่ยว มองเห็นโอกาสในการสร้างเส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรมเปอรานากันในแต่ละจังหวัด เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวที่สนใจวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ โดยมีความคิดเห็นที่น่าสนใจเช่น

"เรามองเห็นโอกาสในการสร้างเส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรมเปอรานากันในแต่ละจังหวัด เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวที่สนใจวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์" และ

"พัฒนากลยุทธ์การตลาดที่เน้นความเป็นมาของวัฒนธรรมเปอรานากัน เพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวและสร้างความเข้าใจที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น"

"พัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวที่รวมเอามรดกทางวัฒนธรรมเปอรานากัน อาหารท้องถิ่น และสถานที่ท่องเที่ยวที่ทันสมัยเข้าไว้ด้วยกัน เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสประสบการณ์ที่หลากหลายและครอบคลุมภายในระยะเวลา 3-5 วัน"

ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว เห็นว่าการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรมเปอรานากันจะช่วยเพิ่มมูลค่าและสร้างรายได้ให้กับชุมชนท้องถิ่น โดยมีความคิดเห็นที่น่าสนใจเช่น

"การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรมเปอรานากันจะช่วยเพิ่มมูลค่าและสร้างรายได้ให้กับชุมชนท้องถิ่น แต่ต้องมุ่งเน้นการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและยั่งยืน โดยส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เข้าถึงได้และเคารพต่อธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น"

2. ด้านการเข้าถึงและการคมนาคม จากการประเมินพบว่าแม้จะมีความแตกต่างในระดับของการเข้าถึงระหว่างพื้นที่ แต่โดยรวมแล้วโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมในแต่ละจังหวัดมีการพัฒนาและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ผู้เชี่ยวชาญเสนอให้มีการเสริมสร้างและปรับปรุงระบบขนส่งสาธารณะในพื้นที่ รวมถึงการพัฒนาป้ายบอกทางและข้อมูลเชิงทิศทางการที่ชัดเจน เพื่อให้การเดินทางไปยังจุดหมายปลายทางสะดวกและปลอดภัยมากยิ่งขึ้น

นักวิชาการ แนะนำให้พัฒนาการคมนาคมระหว่างจังหวัดในกลุ่มอันดามัน เพื่อให้การเดินทางระหว่างแหล่งท่องเที่ยวสะดวกยิ่งขึ้น โดยมีความคิดเห็นที่น่าสนใจเช่น

"เริ่มจากการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวโดยจัดทำแผนการเดินทางที่เน้นการสำรวจวัฒนธรรมเปอรานากันในกลุ่มจังหวัด และนำเสนอเส้นทางนี้แก่นักเดินทางทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ"

ผู้ประกอบการบริษัทนำเที่ยว เสนอให้มีการปรับปรุงเส้นทางและระบบขนส่งสาธารณะ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว โดยมีความคิดเห็นที่น่าสนใจเช่น

"การพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อกระจายรายได้และลดความแออัดในเมืองใหญ่ โดยมุ่งเน้นการสร้างเส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเปอรานากันในภูมิภาคต่าง ๆ"

ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว เห็นว่าการพัฒนาการคมนาคมจะช่วยเพิ่มจำนวนและความหลากหลายของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยือนพื้นที่ โดยมีความคิดเห็นที่น่าสนใจเช่น

“พัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงแหล่งประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมเปอรานากันในแต่ละจังหวัด เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสประสบการณ์ที่หลากหลายและลึกซึ้งยิ่งขึ้น”

3. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้เชี่ยวชาญทั้งในภาคธุรกิจท่องเที่ยวและนักวิชาการเห็นว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นเป็นกุญแจสำคัญในการอนุรักษ์และเผยแพร่มรดกทางวัฒนธรรมของพื้นที่ การประเมินแสดงให้เห็นว่าชุมชนในแต่ละจังหวัดมีความภาคภูมิใจในมรดกของตนเองและมีความตั้งใจที่จะรักษาเอกลักษณ์ดั้งเดิม ผู้เชี่ยวชาญจึงแนะนำให้มีการจัดเวิร์กช็อปและฝึกอบรมเพื่อยกระดับทักษะการบริการและการจัดการกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้กับชุมชน

นักวิชาการ เน้นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรมเปอรานากัน เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการท่องเที่ยว มุ่งเน้นการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นและสร้างประสบการณ์ที่มีคุณค่าสำหรับนักท่องเที่ยว โดยมีความคิดเห็นที่น่าสนใจเช่น

“โดยต้องมีกระบวนการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชนต่าง ๆ อย่างมีระบบ ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยในพื้นที่ควรเข้ามาเป็นพี่เลี้ยงในการจัดการระบบการท่องเที่ยวแก่ชุมชน”

ผู้ประกอบการบริษัทนำเที่ยว เห็นว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนจะช่วยสร้างประสบการณ์ที่แท้จริงและน่าจดจำให้กับนักท่องเที่ยว โดยมีความคิดเห็นที่น่าสนใจเช่น

“ต้องช่วยกันสร้างทัศนคติการให้ความสำคัญกับการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยเน้นการสร้างความเข้าใจและความประทับใจที่ดีให้กับนักท่องเที่ยว”

ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว มองว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนจะช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งและความยั่งยืนให้กับธุรกิจท่องเที่ยวในพื้นที่ โดยมีความคิดเห็นที่น่าสนใจเช่น

“ให้ชุมชนในพื้นที่ท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัดอันดามันเข้ามามีส่วนร่วมในการคัดเลือกและพัฒนาเทศกาลวัฒนธรรมเปอรานากันที่มีศักยภาพ เพื่อโปรโมทในระดับท้องถิ่น จังหวัด และระดับสากล เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวจากทั่วโลก”

4. ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญระบุว่า การสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม “เปอรานากัน” แม้ว่าจะมีความร่วมมือในระดับหนึ่งแล้ว แต่ยังคงควรมีการประสานงานและวางแผนกลยุทธ์ร่วมกันในระดับภูมิภาค เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการพัฒนาและการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

นักวิชาการ แนะนำให้หน่วยงานภาครัฐและเอกชนร่วมมือกันในการพัฒนาและส่งเสริมวัฒนธรรมเปอรานากัน โดยมีความคิดเห็นที่น่าสนใจเช่น

“รัฐบาล หน่วยงานท้องถิ่น และเอกชนจะต้องร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดเพื่อดำเนินการตามกลยุทธ์โดยทันที และควรทบทวนและปรับกลยุทธ์ด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่เหล่านี้อย่างสม่ำเสมอ”

ผู้ประกอบการบริษัทนำเที่ยว เสนอให้มีการสนับสนุนด้านงบประมาณและทรัพยากรในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว โดยมีความคิดเห็นที่น่าสนใจเช่น

“ปรับปรุงที่พัก ร้านอาหาร และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ให้มีคุณภาพและสะท้อนเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมโบราณากัน เพื่อเพิ่มความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว”

“นำเทคโนโลยีมาใช้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น การสร้างแอปพลิเคชันการท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัดอันดามัน”

ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว เห็นว่าการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะช่วยให้การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีความคิดเห็นที่น่าสนใจเช่น

“ส่งเสริมการผลิตและจำหน่ายสินค้าหัตถกรรม อาหาร และผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ที่สะท้อนวัฒนธรรมโบราณากัน เพื่อสร้างรายได้และเพิ่มมูลค่าให้กับชุมชน”

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุป

เส้นทางท่องเที่ยวโบราณากันทั้ง 5 เส้นทางทั้งมีศักยภาพสูงในการดึงดูดนักท่องเที่ยว และสามารถพัฒนาสู่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ยั่งยืน ได้แก่ เส้นทางที่ 1 จังหวัดระนอง : หวนคำนึง ระลึกถึงเจ้าเมืองระนอง เส้นทางที่ 2 จังหวัดพังงา : เสน่ห์เมืองเก่า เล่าความหลัง มนต์ขลังตะกั่วป่า เส้นทางที่ 3 จังหวัดภูเก็ต : วิถีวิถีตร เส้นทางที่ 4 จังหวัดกระบี่ : เล่าเรื่องเมืองเหนือคลอง สืบขานตำนานเก่าที่เกาะลันตา เส้นทางที่ 5 จังหวัดตรัง : เส้นทางนักสร้างเมืองพระยารัษฎาฯ ที่สุดจอมยุทธตะลุยกินแห่งความสุข กลยุทธ์เพื่อการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโบราณากันในกลุ่มจังหวัดอันดามัน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน การจัดการวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน สร้างประสบการณ์ที่น่าจดจำ และรักษาวัฒนธรรมท้องถิ่นให้ยั่งยืน

อภิปรายผล

เส้นทางท่องเที่ยวโบราณากันทั้ง 5 เส้นทางทั้งมีศักยภาพสูงในการดึงดูดนักท่องเที่ยว และสามารถพัฒนาสู่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ Poomduang, T., et al., (2021). ที่พบว่า เส้นทางดังกล่าวมีศักยภาพสูงในการดึงดูดนักท่องเที่ยว เนื่องจากมีจุดเด่นทางวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ รวมถึงสถาปัตยกรรม อาหาร เครื่องแต่งกาย และประเพณีท้องถิ่นที่สะท้อนถึงมรดกโบราณากัน ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาเส้นทางวัฒนธรรมที่มีการออกแบบแผนที่เป็นระบบสามารถเพิ่มมูลค่าเชิงเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่ได้ จากผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมีข้อเสนอแนะคือ ควรให้ความสำคัญกับการฝึกอบรมและพัฒนาทักษะของชุมชนท้องถิ่น เช่น การเป็นมัคคุเทศก์หรือวิทยากรท้องถิ่น รวมถึงจัดทำสื่อข้อมูลหลายภาษาเพื่อให้ความรู้ที่ครอบคลุมและดึงดูดความสนใจผู้เข้าชม ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ Wattanacharoensil, S. & Rattanakomut, S. (2023) ที่พบว่า องค์ประกอบที่สำคัญในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนี้คือการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนและการสร้างเครือข่ายกับภาคธุรกิจในพื้นที่ ซึ่ง

จะช่วยให้ชุมชนสามารถถ่ายทอดเรื่องราวและวัฒนธรรมของตนให้กับนักท่องเที่ยวได้ดียิ่งขึ้น รวมถึงการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภคที่ตอบโจทย์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ รวมทั้งการฝึกอบรมบุคลากรในท้องถิ่นให้สามารถนำเสนอวัฒนธรรมท้องถิ่นได้อย่างน่าสนใจและมีความรู้

และผลการวิจัยยังพบว่าการพัฒนาเพื่อความยั่งยืนให้เน้นการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและสถาปัตยกรรมดั้งเดิม เพื่อรักษาคุณค่าทางวัฒนธรรมในระยะยาว และวางแผนควบคุมการเข้าใช้พื้นที่ เพื่อป้องกันปัญหาความแออัดและผลกระทบต่อทรัพยากร การพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวต้องอาศัยการสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน โดยเฉพาะการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางดิจิทัล ผู้เชี่ยวชาญเสนอให้มีการโปรโมตวัฒนธรรมเปอรานากันในวงกว้าง และจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น เช่น ปัญหาขยะและการเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว สอดคล้องกับการวิจัยของ Onat, B.S. (2019) ที่พบว่าการนำแนวทางสหวิทยาการมาปรับใช้ในการวางแผนเส้นทางวัฒนธรรมนั้นช่วยเสริมสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยวที่ครอบคลุมและหลากหลายมากขึ้น งานวิจัยนี้ยังชี้ให้เห็นว่าการบูรณาการความรู้จากหลายสาขาวิชา เช่น วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ สิ่งแวดล้อม และเศรษฐศาสตร์ มีส่วนช่วยในการพัฒนาทั้งในด้านการจัดการทรัพยากรท้องถิ่นและการอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรม นอกจากนี้ ยังพบว่าการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในท้องถิ่น ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน ส่งผลให้เกิดการพัฒนาเส้นทางที่ตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในท้องถิ่นได้ดียิ่งขึ้น และ Genç., R. (2022) เน้นย้ำถึงความสำคัญของเส้นทางวัฒนธรรมในฐานะเครื่องมือที่หลากหลายซึ่งไม่เพียง แต่ช่วยเพิ่มประสบการณ์การท่องเที่ยวเท่านั้น แต่ยังขับเคลื่อนการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนและการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมในภูมิภาคต่างๆ การรวมมรดกทางวัฒนธรรมเข้ากับกลยุทธ์การท่องเที่ยวเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการส่งเสริมภาคการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนและมีความสามารถทางเศรษฐกิจมากขึ้น

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

โมเดลแผนกลยุทธ์เพื่อการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปอรานากันในกลุ่มจังหวัดอันดามัน มุ่งเน้นการบูรณาการแนวทางกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับข้อค้นพบจากผลการศึกษา โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน การจัดการวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ และการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งจะช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพ สร้างประสบการณ์ที่น่าจดจำ และรักษาวัฒนธรรมท้องถิ่นให้ยั่งยืน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. กลยุทธ์การส่งเสริมเส้นทางท่องเที่ยวและการประชาสัมพันธ์

1.1 การสร้างการรับรู้และการประชาสัมพันธ์แบบดิจิทัล พัฒนาเว็บไซต์และแอปพลิเคชัน เพื่อให้ข้อมูลเส้นทางท่องเที่ยวเปอรานากัน และประชาสัมพันธ์ผ่านโซเชียลมีเดีย ใช้เนื้อหาที่น่าสนใจ เช่น ภาพถ่าย, วิดีโอ, และเรื่องราวของชุมชน

1.2 การสร้างอัตลักษณ์ของเส้นทางท่องเที่ยว ให้แต่ละจังหวัดมีสัญลักษณ์หรือลักษณะเฉพาะที่สะท้อนถึงความเป็นเปอรานากัน เช่น อาหาร สถาปัตยกรรม และศิลปะพื้นบ้าน เพื่อนำเสนอความหลากหลายแต่เป็นเอกภาพ

1.3 การจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว จัดเทศกาลประจำปีเกี่ยวกับวัฒนธรรมเปอรานากันในแต่ละจังหวัด เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวและให้ชุมชนได้มีส่วนร่วม

2. กลยุทธ์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

2.1 การปรับปรุงเส้นทางและจุดแวะพักในพื้นที่สำคัญ ปรับปรุงถนน ทางเดินเท้า และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในชุมชนเก่าและสถานที่ท่องเที่ยว เช่น การติดตั้งป้ายบอกทาง จุดถ่ายรูป และที่นั่งพักสำหรับนักท่องเที่ยว

2.2 การพัฒนาศูนย์บริการนักท่องเที่ยวและมัคคุเทศก์ท้องถิ่น จัดตั้งศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยวที่พร้อมให้ข้อมูลและบริการอย่างครบวงจร รวมถึงการฝึกอบรมชาวบ้านให้เป็นมัคคุเทศก์ที่มีความรู้เรื่องวัฒนธรรมเปอรานากัน

2.3 การอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมโบราณ พื้นฟูและบูรณะอาคารโบราณและสถาปัตยกรรมแบบเปอรานากันที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละพื้นที่ โดยคำนึงถึงความปลอดภัยและความเหมาะสมต่อการใช้งาน

3. กลยุทธ์การพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวและประสบการณ์ที่มีมูลค่าเพิ่ม

3.1 การพัฒนากิจกรรมเชิงปฏิบัติ (Hands-on Activities) จัดให้มีเวิร์กช็อปหัตถกรรมอาหาร และการแสดงที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสประสบการณ์ตรง เช่น เรียนรู้การทำเครื่องเงิน, การเย็บผ้าเปอรานากัน และการทำอาหารดั้งเดิม

3.2 การสร้างเส้นทางท่องเที่ยวแบบเฉพาะกลุ่ม (Theme-based Routes) ออกแบบเส้นทางท่องเที่ยวที่ตอบสนองความสนใจเฉพาะ เช่น เส้นทางอาหารเปอรานากัน เส้นทางศิลปหัตถกรรม และเส้นทางสถาปัตยกรรมโบราณ เพื่อเพิ่มความหลากหลายและเลือกสรรตามความสนใจของนักท่องเที่ยว

3.3 การสร้างประสบการณ์การเข้าพักแบบเปอรานากัน ส่งเสริมให้มีที่พักในสไตล์เปอรานากัน เช่น โฮมสเตย์ที่ตกแต่งด้วยสถาปัตยกรรมดั้งเดิม เพื่อให้ผู้เข้าพักได้สัมผัสกับบรรยากาศแบบดั้งเดิม

4. กลยุทธ์การพัฒนาศักยภาพของชุมชนและบุคลากร

4.1 การฝึกอบรมบุคลากรในชุมชน พัฒนาความสามารถของชุมชนในด้านการบริการนักท่องเที่ยว การเป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่น และการใช้เทคโนโลยีเพื่อการประชาสัมพันธ์ และเสริมทักษะการสื่อสารในภาษาต่างประเทศ

4.2 การสนับสนุนผู้ประกอบการท้องถิ่น ให้การสนับสนุนผู้ประกอบการขนาดเล็กในชุมชน เช่น ร้านค้า ร้านอาหาร และผู้ผลิตหัตถกรรม ด้วยการอบรมและส่งเสริมการเข้าถึงแหล่งเงินทุน รวมถึงสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้ประกอบการใหญ่ในพื้นที่

5. กลยุทธ์การส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม. (2565). *รายงานการส่งเสริมและการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกลุ่มจังหวัดอันดามัน*. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม.
- ฟ้าพิไล ทวีสินโสภาก และ ศักดิ์ ทวีสินโสภาก. (2560). *แนวทางการอนุรักษ์วัฒนธรรมโบราณากันเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดตรังและภูเก็ต*. ตรัง: วิทยาลัยการโรงแรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง.
- คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ. (2566). *แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติฉบับที่ 3 2566-2570*. กรุงเทพฯ: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- ประมณฑท์ กาญจนพิมลกุล และ กรรณิการ์ ธรรมพานิชวงศ์,(2563). “วิเคราะห์ผลกระทบของโควิด-19 ต่อธุรกิจท่องเที่ยว.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://tdri.or.th/2021/02/covid-112/>
- ฉันทิวิชญ์พล สีสสุทัศน์. (2022). *การสำรวจวัฒนธรรมโบราณากันเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภาคใต้ของไทย*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อรอนงค์ ทิพย์มณี. (2018). กลยุทธ์การเล่าเรื่องวัฒนธรรมโบราณากันเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชื่อมโยงเส้นทางอันดามัน. *วารสารการสื่อสารการตลาดและนวัตกรรมการจัดการ*, 1(1), 1-15.
- อรอนงค์ ทิพย์มณี. (2020). การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโบราณากันในย่านเมืองเก่าตะกั่วป่า จังหวัดพังงา. *วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี*, 28(3), 477-491.
- Buhalis, D. (2000). Marketing the competitive destination of the future. *Tourism Management*, 21(1), 97-116.
- Butler, R.W. (1980). The Concept of a Tourist Area Cycle of Evolution: Implications for Management of Resources. *Canadian Geographer*, 24(1), 5-12.
- Dwyer, L., Forsyth, P., & Dwyer, W. (2004). *Tourism Economics and Policy*. Channel View Publications.
- Genç, R. (2022). *Cultural Routes as a Tool for Sustainable Tourism and Socio-Economic Development*. Handbook of Research on Cultural Tourism and Sustainability. IGI Global Scientific Publishing. 17-31. doi: 10.4018/978-1-7998-9217-5.ch002
- Hall, C.M., & Page, S.J. (2014). *The Geography of Tourism and Recreation: Environment, Place, and Space*. Routledge. New York: Routledge.
- Onat, B.S. (2019). Developing a Multidisciplinary Tourism Planning Approach on Cultural Routes. *Journal of Multidisciplinary Academic Tourism*, 4(1), 37-47. doi: 10.31822/JOMAT.543891

- Prideaux, B., & Cooper, G. (2009). The Amazon: A river tourism frontier DOI:10.1079 /9781845934682.0147 In book: River Tourism,147-164, Edition: 1Chapter: 8Publisher: CABI Publishing
- Richards, G. (2007). *Cultural Tourism: Global and Local Perspectives*. The Haworth Hospitality Press.
- Smith, S. L. (1994). The Tourism Product. *Annals of Tourism Research*, 21, 582-595. [https://doi.org/10.1016/0160-7383\(94\)90121-X](https://doi.org/10.1016/0160-7383(94)90121-X)
- Sirikaya-Turk, E., & Gursoy, D. (2022). The impact of COVID-19 on tourism and hospitality: A comprehensive review and future research agenda. *Journal of Hospitality and Tourism Research*, 46(5), 943-968.

Translated Thai References

- Department of Cultural Promotion, Ministry of Culture. (2022). *Report on the Promotion and Development of Cultural Tourism in the Andaman Region*. (In Thai)
- Kanchanapimolkul, P., & Thamphanichwong, K. (2020). "Analysis of the impact of COVID-19 on the tourism business." [Online]. Available from: <https://tdri.or.th/2021/02/covid-112/>
- National Tourism Policy Board. (2023). *National Tourism Development Plan, Phase 3 (2023–2027)*. Bangkok: Ministry of Tourism and Sports. . (In Thai)
- Pongponrat, K., & Ishida, A. (2024). Sustainable tourism management in the Andaman region: Integrating local culture and tourism. *Journal of Sustainable Tourism*, 32(4), 584-602. . (In Thai)
- Srisook, S., et al., (2021). The impact of Peranakan culture on tourism experience in the Andaman region. *Asian Cultural Tourism Journal*, 19(2), 130-145. (In Thai)
- Srisook, S., et al., (2023). Enhancing cultural tourism through sustainable development in Andaman's Peranakan heritage. *International Journal of Cultural Tourism*, 14(3), 240-257. (In Thai)
- Thanvisitthpon, S. (2022). *Exploring Peranakan Culture for Cultural Tourism Development in Southern Thailand*. Nakorn Pathom: Mahidol University. . (In Thai)
- Poomduang, T., et al., (2021). Stories of Peranakan Culture in Thailand's Andaman Cluster Provinces. *Jurnal Komunikasi: Malaysian Journal of Communication Jilid*, 37(2) 2021: 226-242. . (In Thai)

Wattanacharoensil, W., & Rattanakomut, S. (2023). Digital transformation in Thai tourism: Quality service and sustainability in a post-COVID era. *Tourism Management Perspectives*, 47, 101962. . (In Thai)

